

pag. 1872, schijnt de 3de al., waar het een chronische zeer verbreide ziekte als tuberculose geldt nogal speculatief. Hoe weet de commissie, dat het juist de tuberkelbacillen van A zijn, die B ziek hebben gemaakt? Dat kan geen praktische waarneming, maar slechts een hypothese zijn.

„Op haar vraag of bacterieele of door andere lagere organismen veroorzaakte „ziekten bekend zijn wier kiemen in levensvatbaren toestand in de buitenwereld geraken en dan geen gevaar voor andere individuen opleveren”, antwoordt zij zelve ontkennend. Heeft zij gedacht aan lepra waartegen zij geen prophylactische maatregelen noodig acht, of heeft zij hier gemakshalve *aangenomen* dat de in groote hoeveelheid door de lijdens afgegeven leprabacillen, omdat zij zich niet laten kweken, niet levensvatbaar zouden zijn? Ik moet dit in het midden laten. Maar de commissie heeft wèl gedacht aan malaria en beweert dat de malaria-mensch *gebleken* zou zijn onder bepaalde omstandigheden gevaarlijk voor anderen te zijn. Dit „gebleken” heb ik onderschapt, omdat het slechts een theoretisch postulaat is en voor zoover mij bekend is, nog nergens waar anopheles voorkomt een ingesleepte malarialijder een epidemie heeft veroorzaakt. Vergis ik mij hierin, dan zal het mij genoeg doen door den talentvollen malaria-onderzoeker, die de pen der commissie voert, hieromtrent beter te worden ingelicht. Maar zelfs als hij gelijk heeft in zijn bewering dat het gebleken zou zijn, verbaast het mij, dat hij bij malaria geen Staatshulp tegen deze gevaarlijke schakel heeft verlangd. Hier zou verplicht chinine-gebruik, bij onwil met den sterken arm in zijn systeem passen.

Omtrent moral insanity zwijgt de rapporteur in zijn repliek. Dat zwijgen is welsprekend. Dat ik zijn voorbeeld niet volg en op die qualificatie terugkom, is omdat ik begrepen heb, dat niet de commissie voor die uitdrukking aansprakelijk gesteld kan worden, maar dat zij een uitvloeisel is van de thans in de wetenschap gebruikelijke „manieren”. Een geloovig Christen ziet in den paganist een verdwaalde, een geloovig bacterioloog — en die deelen in ons land thans nog de lakens uit — ziet in hem die niet aan zijn specifieke parasieten gelooft een krankzinnige! Begrijpt de commissie dan niet dat al ons weten slechts van tijdelijken aard is en dat wat heden schijnt vast te staan, morgen zal zijn omgeworpen. Mij werpt ze voor de voeten dat ik in mijn meening geheel alleen zou staan, wat ik met groote zekerheid kan tegenspreken, maar zelfs als ik werkelijk geheel alleen stond, zou dat toch niet kunnen bewijzen dat ik dwaalde. Doch daarover hoop ik bij een latere gelegenheid meer te zeggen. Nu bepaal ik mij tot de vraag: Waar gaan wij heen?

A. P. FOKKER.

CORRESPONDENTIE.

Geachte Redactie!

Zoudt gij de volgende vraag voor mij in het *Tijdschrift* willen opnemen?
„Zoo gaarne zou ik in bruikleen zooveel mogelijk photographieën ontvangen van geprononceerde M. BARLOW. Zouden vriendelijke collegae mij hieraan „willen helpen”?

Met vriendelijke en collegiale groeten

Hoogachtend,

TEIXEIRA DE MATTOS, Rotterdam.